

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa rak in bë sa natu Kerisi yi sinarë. Sa kevu kapiya sënë yök vu Anutu-yi-alam ham sën ham ayomin neya timu vu Kerisi menepiik vu lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang semusën vu ham beham ayomin gëp revuh.

Anutu Vo Semusën Pin Vu Hil Rak Kerisi

³ Hil gaço hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu arë jak in vong Kerisi yam, lom ço yagek yi semusën nivesa vesa pin sën nelok vu hil anod lo yam vu hil.

⁴ Yönon, yö ggooin hil rak wirek gesën su tung yagek los dob rë geyö nahën lo. Ahë neving hil beggoin hil rak betato hil bë hil natu Yesu yi alam gehil natu mehönon nid röpsën, gesu gelë nabë ngaa nipaya gëp vu hil.

⁵ Geyö kwa vo wirek ving bë rëk semu hil nabë sënë, lom nër vorot bë Yesu Kerisi rëk geço hil nah vu yi lom mëm nanër hil nabë nalu hil.

⁶ Hil su nehevong ngaa nivesa ti in bë mëm gevong nabë saga dok nah vu hil rë, gaç ahë neving Nalu Yesu om sën nevang vu hil nyëmasën, om hil gaço arë jak na vavunë rot.

⁷ Log Nalu sagi keseh nikök ya in bë kevoh hil ngaa nipaya na gesu gëp vu hil, log mëm geço hil nah vu Anutu.

⁸ Lob nevang yi semusen sene bopata rot vu hil gesu neggulin re. Genevo kwa los netatekin gagek degwa vu hil ving.

⁹ Tatekin gagek sen kwa nevo wirek beyo neggop vunsen vu yi lo vu hil.

¹⁰ Nebë, buk govek na re, loq mem Kerisi natu ala bengupin ngaa pin jevuh ti bedegevek babu. Ngaa pin vu yagek gengaa pin vu dob.

¹¹ Lob Anutu nevang ngaa pin banon neraq neyoh vu yo kwa, om kwa vo wirek bener vorot be Kerisi rek geko hil nom behil natu yi alam.

¹² Ggoin he alam Yuda rak wirek loq sen Nalu yo nahen gesu yam dob re lo, in be he kwamin bo Kerisi megegin yi. Lob saga neko Anutu are rak benetato niweek rangah vu mehnon.

¹³ Loq mem gwëbeng sene ham alam-yu-ngwe nengo gagek anon ving beham hurek babu. Gagek anon sene nebë Bengo Nivesa sen tatekin vu ham nebë Anutu ro aggata in be geko ham nah vu yi lo. Ham vong ving ggovek, loq mem Anutu vong Anon Vabuung yam beloq ya nedo ham ayomin yoh vu sen ner vorot lo, in be tato nabë yi alam ham.

¹⁴ Lob Anon Vabuung saga netato rangah be Anutu bago hil tu yi alam ggovek ya. Geyo rek medo tato nabë sene in geko Anutu are los niweek jak. Rot bena berup dok buk sen anon jak bAnutu geko hil nah medo geving yi lo.

Paulus Jom Rak Bë Anutu Bo Kwa Vu Alam Epe-
sus

¹⁵ Nebë saga lom sa hango be ham ayomin neya timu vu Mehobop Yesu geham ahemin neving yi alam.

¹⁶ Lom sa ahëg nivesa rot vu Anutu in ham buk gerangah, mesa medo najom rak in ham gesa su nehevuu rë.

¹⁷ Sa medo najom rak nebë hil Mehöböp Yesu Kerisi yi Anutu sën Ama los niwëëk lo gevong beham natu alam los kwamin beham jak gagek los degwa ni beham jak Kerisi ni nivesa.

¹⁸ Lob sa najom rak ving bë gevong beyi gagek gëp rangah vu ham beham jak ni, gemëm ham jak ni geving nabë ham nevo kwamin in yi menedo. In ggooiin ham rak in bë ham natu yi alam bemedo geving yi gëp yagek. Log vongin bë gevong yi ngaa nivesa los arë arë ngahisekë rot vu ham.

¹⁹ Log sa bë ham jak ni nabë Anutu niwëëk böpata rot kesuu ngaa vahi pin, log nevong niwëëk saga vu hil ving behil ayod neya timu vu yi. Nebë sën vong ngaa niwëëk böpata

²⁰ sën ko Kerisi vër in alam-diiksën bevesa loḵ yah, betung yi ya nedo nema vesa ggëp yagek lo.

²¹ Lob tu ala mekesuu alam böp los ggev gengaa los arëj, gengaa niwëëk pin sën denedo yagek babu lo. Yönon, kesuu ngaa pin sën arëj neggëp vu dob agi, gesën arëj rëḵ berup gëp Buk-tamusën lo.

²² Log Anutu tung ngaa pin loḵ ya nema ggovek ya bevong tu Kerisi-yi-alam pin hir yusekë in ngaa pin ala yi.

²³ Lom vong bë Kerisi-yi-alam pin detu Kerisi navi, lob Kerisi sën nedo loḵ ngaa pin vu yagek los dob lo nedo loḵ yi alam pin ti ti ving benero sir yoh vu kwa.

2

Hil Bë Rëḵ Malad Nama Rëḵ Kerisi Luḵ Yam In

Hil

¹ Lob wirek ham bë rëk malamin nama na verök yi in ham nekweyëh gägek los nevong ngaa nipaya.

² In ham nesepa loḵ aggata-dob-yi. Ham nevong ngaa nipaya geham nengamin yes vu memö nipaya hir ala Satan sën tu ala menegin ngaa pin sën neggëp yagek babu los dob lo. Gememö sënë yö nahën nevong huk loḵ alam sën su nengaj yes vu Anutu rë lo ayoj.

³ Wirek og hil naha raḵ sir gehil medo nesepa loḵ ngaa sën hil ahëd neving lo menehevong. Hil ngo nesepa loḵ ngaa los ayo nevu nevu sën hil kwad nevo los hil malad anonin lo, gehil su kwad nelah loḵ rë. Lob Anutu ahë sengën vu hil rot wirek bevongin bë kevoh hil na. Nebë sën nahën ahë sengën vu alam vahi bevongin kevoh sir na agi, in nahën denesepa loḵ ngaa nebë sagi.

⁴ Rëk mu Anutu mehö kwa vonginsën degwa lob kwa pesivin hil pangsën rot.

⁵ In hil ngaa nipaya tato bë hil rëk malad nama, rëk ma gAnutu vong behil atu mewis nebë sën vong beKerisi vesa loḵ yah bekeddi raḵ yah vu bedub lo. Ko hil yah vu yi nyëmasën, gaḵ su vong loḵ yah hil ngaa nivesa ti rë.

⁶ Hil atu Yesu-yi-alam lom Anutu ko hil raḵ ving yi benër vorot bë hil rëk medo doḵ ti gëp yagek.

⁷ Nevong nebë saga in bë alam degelë degwata los degwata vu Buk-tamusën nabë Anutu mehö semusën degwa yönon rot, in nevong ngaa nivesa saga vu hil degwa raḵ Kerisi Yesu.

⁸ Ham su yoh vu bë gwevong ngaa ti doḵ nah in gweko ham vër in ham nipaya nyëvewen rë. Gaḵ

mu Anutu semu ham rak sən ham ayomin neya timu vu Yesu lo, bevong ham vər nyēmasən.

⁹ Degwa su neggəp vu ngaa nivesa sən ham nevong lo in bē ham rək gwəkə arēmin jak rē.

¹⁰ In Anutu nesemu hil yoh vu yō kwa. Nevong behil atu Kerisi-yi-alam in bē hil gevong huk nivesa vesa sən kwa vo wirek benər vorot bē hil gevong lo.

Kerisi Supin Alam Yu Luu Detu Yu Timu

¹¹ Om ham su kwamin birek in sənē: Wirek ham navimin tato ham nebē ham alam-yu-ngwē. Log alam sən denerah* navij lo denenər ham bē ‘alam sən su denerah* navij rē’ lo.

¹² Og vu buk saga ham su nevo kwamin in Kerisi rē, gaḡ alam Israel denelē bē ham alam-yu-ngwē, log gāḡək sən Anutu joo rak sir lo, og su joo rak ham ving rē. Log ham su nevo kwamin in ngaa nivesa ti menegin nebē alam Israel rē, gAnutu soḡək su nedo ving ham in bē doḡ vu ham rē.

¹³ Rək mu mēm gwēbeng sənē og ham sən nedo adingnē wirek lo yam dus vu he Israel, in Kerisi keseh niḡōḡ in ham.

¹⁴ In netu hil mehō-mamer-yi in bē hil medo jevuh ti, lob supin he alam Yuda ving ham alam-yu-ngwē yam. Log kevoh ḡatum sən neruu hil lo ya gesupin hil behil atu alam degwa timu.

¹⁵ In degwa nebē vasap navi bediḡ mekevoh gāḡək sən nevong behil nehalē hil paya lo ya. Gāḡək sən kevoh ya-ē, og yiḡ Horek sən nedeginengin gāḡək ngahiseḡə rak he menenərin ngaa vahi vu he ving lo. Log nevong nebē sagi in

bë he Yuda geham alam-yu-ngwë behil natu yö yi alam mewis degwa timu bemedo jevuh ti.

¹⁶ Yönon, diik rak kelepëko* in bë gevong behil natu anon timu begagek sën neggëp vu hil lo nadiik na, loḵ mëm geḵo hil pin doḵ ti nah vu Anutu.

¹⁷ Om sën ḵo Bengö Nivesa mamer-yi beyam nër. Vong mamer vu ham sën nedo adingnë lo, gevu he sën nado dus lo ving.

¹⁸ Yönon, Yesu vong behil yu luu ayam loḵ ti vu Ama, gevong Anon Vabuung yam tateḵin äggata vu hil.

Hil Sën Kerisi-yi-alam Lo Og Hil Atu Anutu Yi Dub Sogek

¹⁹ Nebë saga om gwëbeng sënë ham su nebë alam-yu-ngwë los alam nenga nenga rë. Gaḵ ham tu Kerisi-yi-alam geyi nyëḡ tu ham nyëḡ, geham nebë alam sën denedo loḵ Anutu yi beggang ving yi.

²⁰ Log ham nebë beggang sën Anutu lev, gemudeng sën ham nare rak nebë alam sinarë nyëdahis loḵo alam-denenër-gagek-rangahsën. GeYesu tu degwaseḵë nebë ḡelöng niwëëḵ sën beggang nyëḵetu yi.

²¹ Lob ḡadu beggang seḵë pin ahon bebeggang anon pin köpek, lob beggang saga tu dub vabuung yönon betu Mehöböp yi ngaa.

²² Log Kerisi-yi-alam ham, lob ham nebë beggang seḵë sën delev beggang rak beham tu Anutu yi dub in Anon Vabuung doḵ medo.

3

Paulus Yi Huk Bë Nanër Bengö Nivesa Vu Alam-yu-ngwë

¹ Nebë saga, om sën sa Paulus seya nado karabus in sën senër Yesu Kerisi rangah vu ham alam-yu-ngwë lo.

² Maḵ ham ngo ggovek bë Anutu vo gägek semusën sën vongin bë nanër vu ham lo vu sa in bë sa gaḵo nöḵ vu ham.

³ Log yik tato gägek sën neggëp vunsën wirek lo rangah vu sa, yoh vu gägek dus sën sa kevu yök vu ham wirek lo.

⁴ Om nabë ham natevin, og ham yoh vu bë jaḵ ni nabë seraq Kerisi yi gägek sën neggëp vunsën wirek lo ni.

⁵ Anutu su tatekin gägek sënë vu alam sën denedo dob wirek lo ti beraq ni rë. Gaḵ gwëbeng og Anon Vabuung tatekin vu Anutu yi sinarë los yi alam-denenër-gägek-rangahsën mederaḵ ni.

⁶ Log gägek sënë nër bë Yesu Kerisi vong Bengö Nivesa yam in bë ham alam-yu-ngwë doḵ nam geving he alam Yuda behil natu alam degwa timu. Lob gägek sën Anutu joo wirek bë gevong vu he lo, og vong vu ham ving.

⁷ Lob Anutu vong semusën vu sa nyëmasën raḵ yö yi niwëëḵ, gevong besetu yi hur in bë sa nanër Bengö Nivesa sënë rangah.

⁸ Gaḵ sa mehö nig paya gAnutu-yi-alam pin nijvesa kesuu sa. Rëḵ vong semusën anon saga loḵ yam sa nemaḡ nyëmasën, in bë sa nanër Kerisi yi ngaa anon nivesa sën nevong in bë doḵ vu alam-yu-ngwë lo rangah vu sir.

⁹ Log sa tatekin vu mehönnon pin nabë Anutu vong gagek sën neggëp kesii wirek lo tök yam rangah banon raḅ nebë sënë. In gagek sagi yö neggëp kesii loḅ Anutu ayo vu buk sën tung dob lo rot begwëbeng.

¹⁰ Neggëp kesii wirek in bë ngaahur hir ggev los ngaahur nij wëëk vu yagek babu degelë Kerisi-yi-alam gwëbeng sagi medejaḅ ni nabë Anutu mehö kwa böp kesuu sir pin.

¹¹ In yö kwa vo nyëdahis meneggëp loḅ ayo vorot bë hil Mehöböp Kerisi Yesu rëḅ gevong ngaa sënë banon jaḅ.

¹² Hil ayod neya timu vu Yesu om sën hil su nahöneng in Anutu mala rë, gaḅ hil naha raḅ yi los najom raḅ ya vu yi nebë sën hil atu yi alam niröp lo.

¹³ Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jaḅ geseḅemin nama in ngaa maggin sën nedëginengin sa lo rë. Gaḅ mu ham nاپisek in ngaa saga tök vu sa, in netök vu sa raḅ degwa sën sa nehako Bengö Nivesa yök vu ham lo.

Paulus Vongin Bë Alam Epesus Dejaḅ Ni Nabë Kerisi Ahë Neving Sir

¹⁴ Om sën sa najom raḅ in ham pangsën geneke-tag vu hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu bë doḅ vu ham.

¹⁵ In alam yagek-yi los dob-yi pin degwaj yi.

¹⁶ Sa najom raḅ vu yi nebë: Ngaanon los ni-wëëk nivesa pin neggëp vu yi, om gevong Anon Vabung nöḅ vu ham in bo gadu doḅ ham ayomin beham bare niwëëk.

¹⁷ Gesa najom raḅ nebë: Ham ayomin na timu vu Kerisi, lom mëm yö rëḅ medo doḅ ham ayomin.

Lob ham jaḵ ni nabë Anutu ahë neving ham rot, bemëm ham bare niwëëḵ jaḵ degwa saga, nabë sën kele gëga neluḵ ya dob benare niwëëḵ.

¹⁸ Bemëm ham los Anutu-yi-alam pin rëḵ jaḵ ni nabë Anutu ahë neving hil pangsën raḵ buk pin kesuu ngaa vahi pin, gesu mala nenga in hil ma ni nelëlin hil rë.

¹⁹ Gesa najom raḵ bë ham jaḵ ni nabë Kerisi ahë neving hil rot kesuu ngaa pin sën hil mehõnon naraḵ ni lo. Om mëm Anutu rëḵ doḵ medo ham ayomin begevong beham nabë yi, gengaa nipaya ti su gëp vu ham. Gaḵ ham gwëvong ngaa pin nabë sën Anutu nevang lo.

²⁰ Log hil gaḵo Anutu arë jaḵ, in yõ yoh vu bë gevong ngaa böp böp vu hil kesuu ngaa pin sën hil ayoh vu bë keḱag in los kwad bo lo. Nevong ngaa nebë saga raḵ yõ niwëëḵ sën nevang huk loḵ hil ayod lo.

²¹ Nebë saga om hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, og hil los Kerisi Yesu ngo medo gaḵo Anutu arë jaḵ noh vu buk pin degwata los degwata. Yõnon.

4

Hil Sën Kerisi-Yi-Alam Hil Lo Atu Kerisi Anon

¹ Sa nado ḱarabus in Mehõböp yi mehõ sa. Om sa bë nanër vu ham nabë Anutu ggooin ham raḵ, om ham gwëvong ngaa pin nivesa noh vu sën kwa nevo bë yi alam degevong lo.

² Ham su gwëḱo ham jaḵ, gaḵ ham malamin yes beham nahubin ham, geham najom ham ahon geham su bo doḵ ngaa nipaya sën ham vahi dëvong vu ham lo, gaḵ ham ahëmin geving ham.

³ Ham nimin wëek in ham su basuh ham, gaḵ ham medo jevuh ti nabë sën Anon Vabuung ahë neving bë ham gwevong lo. In nabë ham gwelë ham nivesa bemedo jevuh ti, og saga rëḵ naduu ham ahon beham natu degwa timu.

⁴ In yik hil atu anon timu, geyik Anon Vabuung timu nedo, log ham bo kwamin in sën Anutu ggooin ham raḵ lo.

⁵ Kë! Yik hil Mehöböḵ timu nedo, gehil nehevong ving ggëḵ ti, gehil naripek bël ggëḵ ti.

⁶ Log yik hil Anutu timu nedo. Hil pin Amad yi, genetu hil pin alad, genevong behil pin nehevong yi huk, genedo loḵ hil pin ayod.

⁷ Rëḵ Kerisi vo yi semusën ti ti ggelek hil pin, behil haḵo nyëmasën yoh vu yö kwa.

⁸ Yoh vu sën dekevu meneggëḵ loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Kesuu alam sën denesis begö vu yi lo

beduu sir ahon,

log mëm raḵ yah vavunë

bevo semusën ggelek mehönon nyëmasën.”

⁹ Rëḵ gägek sën nër agi bë raḵ yah vavunë om saga maḵ tato bë luḵ yam dob sën neggëḵ gebinë agi mugin.

¹⁰ Gaḵ mehö sën luḵ yam lo, yik mehö sën raḵ yah vavunë mekesuu yägek teb pin lo, lob raḵ yah vavunë in bë natu ala megegin ngaa pin.

¹¹ Log vo semusën aggagga vu yi alam nebë sënë: Vahi denetu sinarë, gevahi denetu alam-denenër-gägek-rangahsën, gevahi denëḵo loḵ nyëg mede-nenër Bengö Nivesa vu alam dahis. Vahi denëgin Kerisi-yi-alam gevahi denetu tatovaha.

¹² Nevong yi semusën ggelek nebë sënë in bë Anutu-yi-alam pin denatu anon timu medegevong yi huk mededok vu sir, geKerisi-yi-alam ngahijsekë jaḵ bedebare nijwëek.

¹³ Rot behil pin gevong geving gagek gëp ti, gehil pin ajaḵ Anutu nalu ni, lob mëm hil natu mehönon yohvu nabë Kerisi sën mehö yohvu geniröp los dahis lo.

¹⁴ Rëḵ mu hil su medo gevong ngöḵ ngöḵ nabë hurmahen. Bë hil gevong nabë saga, og mehönon pin hir gagek sën kwaj nevo medenenër lo rëḵ geḵo hil nah menom nabë sën sang neḵo kele nema los ris. Mehönon kuungsën rëḵ dekepë hil galam nijpaya los kwaj rëḵ detetuhin hil.

¹⁵ Rëḵ mu nabë hil ahëd geving hil benanër gagek anon mu, og hil rëḵ nabë Kerisi behil gevong ngaa pin nabë sën nevong lo, geyö rëḵ natu yuseḵë begegin hil pin.

¹⁶ Saga nebë sën yuseḵë nesupin mehöti ni len ti ti pin in bë semu anon jaḵ. Gehil pin ti ti nebë telitek menelok vu anon bevo niwëek vu navi. Gelen ti ti nevong huk agga ti ti yoh vu sir. Gemëm ahëj neving sir mesir böp neraḵ loḵ ti medenare niwëek medenetu anon timu.

Kerisi-yi-alam Desepa Dok Aggata Mewis

¹⁷ Ham tu Mehöböḵ yi alam om sa bë nanër niwëek vu ham nabë ham su gwevong ngaa jeggin jeggin nabë sën alam dahis denevong lo. In su denesepa loḵ ngaa anon rë, gaḵ kwaj nevo ngaa meris meris mu.

¹⁸ Alam saga og denedo loḵ malakenu, om sën su deyoh vu bë deseggi gagek medejak degwa ni

rë. Anutu vongin bë gevong medemedo malaj-tumsën rëk ma gedenedo adingnë, in ayoj ni tebö in yi gesu denerak ni rë.

¹⁹ Alam dahis og su deyoh vu bë deseggi ngaa nipaya los ngaa nivesa medejak ni rë, om sën deggërin sir yah bemedo mekwaj nevo ngaa sën maluh los avëh denevun sir in lo mu pangsën. Log malaj anonin ngaa nipaya pin bedeneya vu pangsën.

²⁰ Rëk Kerisi su nër bë ham gwevong nabë sënë rë.

²¹ Ma mak ham su ngo Kerisi yi gagek anon sën he netahu ham loj lo rë?

²² Gagek sënë nebë ham nakah ngaa mugengsën sën ham nevong wirek lo vër in ham, geham gwevuu ham ayomin wirek-hen-yi na. In ngaa mugeng og nesepa loj ngaa nipaya sën ham malamin anonin lo, genevong beham nimin paya nerak.

²³ Om ham ayomin mewis jak geham kwamin bo ngaa nivesa mu.

²⁴ Geham jöp gagek anon niröpsën-yi los vabung dok nah ham, beham natu mewis jak benimin nabë Anutu.

²⁵ Hil atu alam degwa timu om ham gwevuu gagek lahsën vun los gagek kuungsën pin na, geham nanër gagek los anon mu vu ham.

²⁶ Bë ham ahëmin sengën og ham gwegin ham nivesa in ngaa nipaya rëk gëp vu ham, gak ham ahëmin nakul beham gwero gagek pevis gehes mala su duk na.

²⁷ In nabë nama og ham rëk tatekin aggata vu Memö Nipaya Satan berëk kepë ham.

²⁸ Log mehö sën neggodek ngaa lo, og su godek ngaa ti gökin nah. Gaḵ yö sero huk ti megevong jaḵ nema niröp in geḵo monë teka jaḵ medok vu yi, gerëḵ dok vu mehö ngwë sën neraḵ vu in ngaa lo geving.

²⁹ Log ham su nanër gagek jeggin jeggin berup ham avimin. Gaḵ ham bosek menanër gagek nivesa mu in dok vu alam sën denengo lo mesemu sir.

³⁰ Anutu yi Anon Vabuung loḵ ya nedo ham ayomin in bë tato namugin behil ajaḵ ni nabë Anutu rëḵ geḵo hil vër in ngaa nipaya nyëvewen behil anah medo geving yi. Om ham su gwevong bAnon Vabuung ayo maggin jaḵ.

³¹ Ham su gwelë mehö ngwë paya, geham su ahëmin sengën jaḵ, geham su gwevong paang, geham su nanër pelësën jaḵ mehö ngwë, geham su ahëmin nipaya vu mehö ngwë.

³² Gaḵ ham gwelë ham nivesa, geham dok vu ham. Log ham su kwamin bo ngaa nipaya sën mehö ngwë denevong vu ham lo. Gaḵ ham kwevoh na nabë sën Anutu kwa nevo Kerisi benekevoh ham ngaa nipaya ya lo.

5

Hil Sepa Dok Ngaa-Rangah-Yi

¹ Anutu ahë neving ham beham tu nalu lo, om ham sepa dok vaha begwevong ngaa noh vu sën Anutu nevong lo.

² Log ham medo gwevong ngaa los ahëmin geving mehönon pin, nabë sën Kerisi ahë neving hil belok yah hil bed lo. Lob saga rëḵ natu seriveng

nabë seriveng reggu nivesa sën denevesi in reggu nivesa berup na vu Anutu lo.

³ Log baggëb los ngaa ningöhek sën hil navun hil in lo, gengaa nipaya sën ham ayomin nevu nevu in lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, ham su bengwëng jak, in sagaḵ su yoh vu rë.

⁴ Ham su nanër gägek nipaya paya berup avimin, geham su severin gägek kwamasën-yi, geham su nanër gägek jeggin jeggin sën su yoh vu rë lo genanöp in. In ngaa nebë saga og su yoh vu bë ham gwevong rë, gaḵ ham nanër ham kwamin vesa vu Anutu in ngaa nivesa vesa pin sën nevong vu ham lo.

⁵ In ham raḵ ni ggovek bë mehö sën neggodeḵ avëh avö, gemehö sën nevong ngaa ningöhek, gemehö sën ahë neving baggëb benevong jeggin jeggin lo, sënë nebë nesepa loḵ ngaa kuungsën wirek hen nebë jepö los nyëg gebus beḵo arëj rak, og alam nebë sënë su deyoh vu bë dedoḵ na Kerisi luho Anutu hir nyëg rë.

⁶ Ham su gwebë nengamin vu alam sën denevongin bë detetuhin ham beham gwevong ngaa nipaya lo. In Anutu ahë sengën vu alam sën denekeyëh aye medenevong ngaa jeggin jeggin nebë agi, log rëḵ bo nyëvewen vu sir geving.

⁷ Om ham los su gwebë doḵ ti.

⁸ In ham nedo loḵ malakenu wirek, rëḵ gwëbeng og Mehöböp nevong beham nedo loḵ rangah, om ham gwevong ngaa pin nabë alam sën denedo loḵ rangah lo.

⁹ In alam sën denedo loḵ rangah lo, og denevong ngaa nivesa mu los ngaa yohvu, gedenesepa loḵ gägek anon.

¹⁰ Ham seggi ngaa pin bemalamin sepa ngaa sën Mehöböp ahë neving lo.

¹¹ Ham noh nenga in ngaa nipaya los ngaa malakenu-yi in su nelok vu hil rë, gak ham tato rangah vu alam nabë ngaa nebë saga og nipaya.

¹² In ngaa nipaya pin sën denevong vunsën lo, og hil su bengwëng jak, in hil nid nemum in.

¹³ Gak ngaa pin sën neggëp rangah lo, og alam pin denelë medenerak ni,

¹⁴ in ngaa pin sën rangah gelu rak lo, og neggëp rangah rot. Nebë gagek sën dekevu meneggëp lo nebë:

“Hong sën genewëp lo! Kwedi!

Gwevuu diiksën na in

lob Kerisi gevong benyëg geheng in hong gegemedo dok rangah!”

¹⁵ Om ham gwegin ham nivesa. Ham su gwevong ngaa jeggin jeggin nabë alam kwaj masën, gak ham gwevong ngaa pin nabë alam los kwaj.

¹⁶ Ham su basap buk na meris rë, gak ham nimin wëek megwevong huk jak buk pin, in ngaa nipaya neggëp lok buk sën hil nado agi.

¹⁷ Om ham su gwevong nabë sën alam kwaj masën denevong lo, gak ham kwamin bo mejak ngaa sën Mehöböp ahë neving lo ni.

¹⁸ Geham su nanum mekweyevin, in saga nevasap ham beham rëk nimin paya jak, gak mu Anon Vabuung napup ham ayomin og mëm.

¹⁹ Ham medo gwevong Anutu yi sengii los raro, gegwevong tarot nivesa sën gadu ham kenumin, geham gwevong raro dok ham ayomin los kwamin vesa vu Mehöböp.

²⁰ Geham nanër vu Anutu jak buk nabë ham ahëmin nivesa vu yi in ngaa pin sën neving benetök vu ham lo. Ham nanër nabë saga vu hil Amad Anutu jak Mehöböp Yesu Kerisi arë.

Gagek Rak Maluh Los Venëj

²¹ Log ham su gweko ham jak vu arimin, gak ham dahun ham in lob saga geko Kerisi arë jak.

²² Log ham avëh, ham gurek reggamin babuj nabë sën ham nehurek Mehöböp babu lo.

²³ In ham reggamin tu ham alamin menegin ham nebë sën Kerisi tu yi alam alaj meneko sir yah vu Anutu lo.

²⁴ Om avëh nengaj yes vu reggaj in ngaa pin nabë sën Kerisi-yi-alam pin nengaj yes vu Kerisi lo.

²⁵ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën Kerisi ahë neving yi alam pin bediik lok yah bej

²⁶ in bë geving benij röp los nij mewis jak lo. Log neripek sir rak bël los neving yi gagek vu sir,

²⁷ in bë denatu yi alam los nij veseek benijvesa jak, gengaa ningöhek ma ngaa nipaya su gëp vu sir, log mëm rëk geving bedenatu yi ngaa vabuung gengaa nipaya nama na verök yi in sir.

²⁸ Om ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë saga. Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham navimin lo, in mehöti sën ahë neving venë lo, og yö ahë neving yi.

²⁹ In mehöti su ni nelëlin yö navi rë, gak yö nevet yi menegin yi nivesa rot nebë sën Kerisi yö negin yi alam lo.

³⁰ Kerisi negin hil nivesa in hil nebë yi reggos los sekë gehil atu navi len ti ti.

³¹ Yoh vu sën Anutu yi gägek nër lo bë, “Maluh rëk gevuu ama lu ata genapiik vu venë beluhu denatu anon timu.”

³² Log gägek vunsën sënë og degwa böpata ngwë neggëp. Yönon, nenër raḵ Kerisi losho yi alam lo ving.

³³ Rëk mu ham maluh pin, ham ti ti ngo ahëmin geving venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham lo. Log ham avëh, og ham gurek reggamin babuj.

6

Gägek Raḵ Hurmahen Losho Amaj Lu Ataj

¹ Log ham hurmahen, ham huk neggëp. Ham tu Mehöböp yi alam, om ham nengamin yes vu ham amamin lu atamin megwevong noh vu hir gägek.

² In Anutu yi horek nër bë, “Gegurek amam lu atam babuj.” Lob horek saga tu ham Horek muginsën geyi gägek semusën neggëp ving.

³ Gägek semusën sënë nebë, “Ham rëk medo nivesa meham medo hus adingsekë rot gëp dob.”

⁴ Log ham alam hib, ham su gwevong paya vu ham nalumin lo bahëj sengën vu ham, gaḵ ham gwegin sir nivesa bedesepa doḵ Mehöböp yi gägek los degevong ngaa pin niröp.

Gägek Raḵ Hur Losho Alaj

⁵ Log ham hur, ham nengamin yes megwevong noh vu mehö sën tu alamin menëgin ham lo aye. Ham gönëgin sir, geham ayomin na timu vu sir nabë sën ham nevong vu Kerisi lo.

⁶ Geham su gwevong huk jaḵ malaj mu in nabë ahëj nivesa in ham, gaḵ ham gwevong nivesa vu sir, in ham tu Kerisi yi hur beham neseпа loḵ Anutu kwa los ayomin timu.

⁷ Ham su gwevong huk in nabë mehōnon degelë ham nivesa, gaḵ ham kwamin vesa megwevong huk los niwëëk in Anutu gelë ham nivesa.

⁸ In ham neraḵ ni vorot bë: Nabë ham gwevong huk nivesa geham su nimin tebō rë, og Anutu rëḵ gevong nyëvewen doḵ nah vu ham sën tu hur lo, gevu ham sën tu ala lo geving.

⁹ Log ham sën tu ala lo, ham gwegin ham hur nivesa geving. Ham su gwevong paang los nanër gaḵek nipaya jaḵ sir, in ham raḵ ni bë ham los ham hur ham alamin timu nedo yaḵek benelë ham pin neggëp ti.

Kerisi-yi-alam Nebë Alam-begö-yi

¹⁰ Log arig lo, sa gaḵek hus sënë nebë: Ham nimin wëëk menatu Mehöböp yi alam yönon! Yi mehö niwëëk ata, om ham gweḵo niwëëk vu yi.

¹¹ Ham jöp Anutu yi ḵelenavi los ngaa sën neggërin begö lo doḵ na ham navimin, in ham bare niwëëk gengaa sën Memö Nipaya Satan nevong in bë tetuhin ham lo su kepe ham.

¹² In hil su nasis begö vu mehōnon rë, gaḵ hil nasis begö vu ggev los ngaa niwëëk sën denegin ngaa malakenu-yi lo, gevu memö nipaya sën denegin yaḵek babu lo.

¹³ Om ham jöp Anutu yi ḵelenavi los ngaa sën neggërin begö lo pin doḵ na ham, in nabë buk nipaya natök vu ham, og ham bare niwëëk bengis begö rot begovek na, gemëm ham medo.

14 Ham gwevëh gagek anon gëp ham balomin beham bare. Geham gwevong ngaa niröp mu in gërin ham newamin.

15 Log ham jöp Bengö Nivesa sën nevong behil ayod neto revuh lo dok na ham vahamin natu ham suu, in ham bare niwëek geham su jöpek.

16 Log ham ayomin na timu vu Yesu jak buk, lob saga natu ham kelenavi sën gërin ham navimin pin lo, in Memö Nipaya Satan yi apop sën netum daggen lo pin dejak vu medenakul.

17 Log ham kwamin bo sën Kerisi ko ham yah vu Anutu lo besaga natu ham aseeng sën ham nabun yumin dok in gërin begö. Geham gweko gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo pin in Anon Vabuung gevong benatu ham paëp-yu-anil beham ngis begö jak.

18 Log ham najom jak los kwetag vu Anutu buk gerangah, gAnon Vabuung rëḵ dok vu ham. Ham su nimin tebö! Gaḵ ham pasang najom jak in Anutu-yi-alam pin.

19 Log ham najom jak in sa geving nabë sa bengwëng og Anutu gevong gagek berup savig besa nanër Bengö Nivesa sën neggëp kesii wirek lo nam rangah, gesa su gönengin mehönon malaj.

20 Setu Bengö Nivesa sënë yi hur ti in nanër rangah, lom deduu sa besën seyam nado karabus agi. Om ham najom jak nabë sa su göneng in mehönon megevuu huk sënë na, in saga og su yoh vu rë, gaḵ saḵ nanër rangah metateḵin mena rot.

Gagek Hus

21 Hil arid Tukikus nelok vu sa balu nehevong Mehöböp yi huk lob sa ahëg neving yi. Lob neyök

vu ham berək nanër sa los ngaa pin sën netök vu sa lo rangah vu ham bemëm ham jaḵ huk sën sa nehevong lo ni.

²² Yiḵ sa hevong yi meyök vu ham raḵ degwa sënë in bë nanër sa bengög vu ham begevong beham nimin wëëḵ jaḵ.

²³ He arimin ham, om hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi degevong beham pin ayomin gëp revuh, geham ahëmin geving ham, geham ayomin na timu vu luho.

²⁴ Luho degevong semusën vu ham sën ham ahëmin neving hil Mehöböp Yesu Kerisi rot menedo lo.

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the
Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long
Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3